

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

FAMÍLIA I ESCOLA

Coordinació: ESPUÑES MOLINS, MERCEDES

Any acadèmic 2020-21

Informació general de l'assignatura

Denominació	FAMÍLIA I ESCOLA			
Codi	100867			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Educació Infantil i Grau en Educació Primària (R 2018)	1	TRONCAL	Presencial
	Doble titulació: Grau en Educació Primària (R 2018) i Grau en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport	1	TRONCAL	Presencial
	Grau en Educació Primària (2008)	1	TRONCAL	Presencial
	Grau en Educació Primària (R 2018)	1	TRONCAL	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	1.8	4.2	
	Nombre de grups	6	5	
Coordinació	ESPUÑES MOLINS, MERCEDES			
Departament/s	GEOGRAFIA I SOCIOLOGIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Degut al caràcter d'excepcionalitat imposat per la situació sanitària actual, el curs 2020-21 serà de docència semi-presencial, d'un 50%, amb 2h setmanals FEPTS i 2h de caràcter virtual. Aquest fet que requerirà d'un cert grau d'autonomia i organització per part de l'alumnat, comptant en tot moment de l'ajuda del professorat. En el cas dels grups grans (com en el cas del grup d'Educació Primària Dual, la docència es distribueix de la següent forma: 1h presencial setmanal i 2h de caràcter virtual setmanals. Els grups mitjans duran a terme 2h presencials de caràcter quinzenal.			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català i anglès (Grup Bilingüe)			

Distribució de crèdits

4,2 crèdits continguts conceptuals i teòrics
1,8 crèdits en forma de treball pràctic dins i fora l'aula

El treball de l'estudiant té dues vessants; el seguiment acurat de les classes presencials completant amb lectures, documents audiovisuals els continguts impartits a l'aula. Hi haurà també sessions pràctiques que es desenvoluparan per mitjà del treball col·laboratiu que consistiran en desenvolupar, analitzar cassos pràctics i fer propostes raonades d'intervenció

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BENABARRE RIBALTA, ROSA	rosa.benabarre@udl.cat	3	
ESPUÑES MOLINS, MERCEDES	merce.espunyes@udl.cat	2,1	
GOMIS CAÑELLAS, RAQUEL	raquel.gomis@udl.cat	6	
JOVÉ ORTIZ, MARIA	maria.jove@udl.cat	3,9	
MACIÀ BORDALBA, MÒNICA	monica.macia@udl.cat	10,8	
ROS MORENTE, AGNÈS	agnes.ros@udl.cat	3	
TEIXINÉ BARADAD, JUDIT	judit.teixine.94@gmail.com	3	

Objectius acadèmics de l'assignatura

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Comprendre com qualsevol noció vinculada a la "família" i "l'escola" formen part d'un constructe social i cultural
2. Analitzar els canvis i transformacions actuals que incideixen en les famílies, des d'un punt de vista dinàmic, susceptible de transformació i caracteritzat per determinants socials i econòmics.
3. Aprendre a incorporar la perspectiva de gènere en les anàlisis de la realitat social, en especial en la família i en l'escola.
4. Desenvolupar instruments metodològics d'anàlisi i intervenció socials, tenint en compte el paper "actiu" i l'"apoderament" de les famílies en la seva participació en l'àmbit escolar.
5. Ésser capaços de dissenyar programes o projectes adreçats a millorar la relació família-escola.
6. Identificar quin és el paper de la figura docent o educadora en relació a la detecció de conflictes, problemàtiques familiars que incideixen en el rendiment acadèmic i en l'estabilitat emocional dels infants.

Competències

Competències bàsiques

Els resultats de l'aprenentatge es fan palesos en le desenvolupament pràctic de les competències.

L'alumnat ha de saber:

CB3: Reunir i interpretar dades rellevants per a emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Competències generals

CG01. Fomentar els valors democràtics, amb especial incidència en els de *tolerància, solidaritat, justícia i no violència i conèixer i valorar els Drets humans*.

CG05. Desenvolupar la capacitat d'analitzar críticament i reflexionar sobre la necessitat d'eliminar tota forma de discriminació, directa o indirecta.

Competències específiques

CE14: Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per a innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.

CE17: Comprendre la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten a les escoles d'Educació Primària i als seus professionals.

Competències transversals

CT05: Adquirir nocions essencials del pensament científic.

Aplicar la perspectiva de gènere i aprendre a detectar discriminacions i desigualtats per raó de gènere.

Continguts fonamentals de l'assignatura

L'assignatura FAMÍLIA I ESCOLA pretèn fer un exercici de reflexivitat que permeti veure'ns, observar i captar, com interioritzem les transformacions socials i econòmiques, com "som construïts " en relació a l'espai escolar i institucions educatives i dins la nostra família, i com "ens construïm" com a potencials agents de canvi, i com a futures persones docents.

1. Continguts provinents de la **disciplina sociològica**:

T1. Relació entre Escola i famílies. La implicació de les famílies en l'escola. Transformacions socials i noves formes de participació escolar per part de les famílies. Relació entre el suport familiar i l'èxit acadèmic.

T2. Radiografia de les transformacions familiars a les societats occidentals. Trets sociodemogràfics.

T3. Noves necessitats actuals en les famílies: conciliació laboral i familiar, reforma horària, conflictes familiars: límits, atenció, contenció i violències intrafamiliars.

T4. Vulnerabilitat social i econòmica familiars. Pluralitat cultural i diversitat familiar. Eines de comunicació intercultural família-escola

2. Continguts provinents de la *disciplina psicològica*:

T5. **La família. Estructura familiar. Estils parentals. Canvis de models familiars fruits de l'evolució històrica.**

T6. **Intervenció psicològica amb les famílies. Anàlisi i diagnòstic familiar. Propostes d'intervenció.**

T7. **Característiques del tutor. Estratègies de l'acció tutorial amb les famílies. Accions i tipologies de tutories.**

T8. **Recursos de la institució escolar en coordinació amb altres agents educatius i socials. Les relacions centre educatiu- entorn sociocomunitari.**

Eixos metodològics de l'assignatura

*Durant la situació excepcional de COVID i, en cas de que no es puguin realitzar les sessions programades de manera presencial, les sessions es realitzaran de manera virtual síncrona.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

L'assignatura s'inicia a través de continguts referents a l'àmbit de la sociologia, des d'on s'analitzen els canvis i transformacions a nivell social, demogràfic i econòmic que afecten les famílies avui, i de forma paral·lela com es transforma l'escola per a crear noves formes de corresponsabilitat amb les famílies. En segon lloc, des de la psicologia s'introdueixen eines d'anàlisi i d'intervenció socials entre professorat-famílies, amb l'objectiu d'abordar estratègies de millora i d'actuació conjunta entre família i escola.

Sistema d'avaluació

AVALUACIÓ:

L'assignatura consta de dues parts que cal aprovar independentment. Cal realitzar les tasques corresponents a cada part de l'assignatura per a superar-la.

Cada part puntua sobre 5 punts (Sociologia) + 5 punts (Psicologia).

Es requerirà una nota mínima de 2,5 punts de cada part per a superar l'assignatura. Si una de les dues parts queda suspesa, se suspèn tota l'assignatura.

La qualificació final es lliurarà conjuntament en acabar el quadrimestre.

Bibliografia i recursos d'informació

Webs d'obligada consulta:

<https://www.fbofill.cat/> FUNDACIÓ JAUME BOFILL

<https://diarieducacio.cat/> DIARI DE L'EDUCACIÓ

<http://ensenyament.gencat.cat/ca/arees-actuacio/families/> DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ

BIBLIOGRAFIA:

ALBA, A. (2000). La riqueza de las familias. Barcelona, Ariel.

ALBERDI, I. (1999). La nueva familia española. Madrid, Taurus.

ALFONSO, C., i altres (2003). La participación de los padres y madres en la escuela. Barcelona, Graó.

BAUMAN, Z (2013) Sobre la educación en un mundo líquido. Paidós

CARDÚS, S. (2000) El desconcert de l'educació. La campana

CHEDEKEL, D. S.; O'CONNELL, K. G. (2002). Familias de hoy. Modelos no tradicionales. Madrid, McGraw Hill.

COMAS, M. (Dir.) et alii (2014). Llibre blanc de la participació de les famílies a l'escola. Barcelona, Fundació Jaume Bofill.

DEL CAMPO, S.; RODRÍGUEZ-BRIOSO, M. (2002). La gran transformación de la familia española durante la segunda mitad del siglo XX, a REIS, 100.

DÍAZ BECERRIL, D. (2004). "Nuevas formas familiares", a Portularia, 4, p. 219-230.

ELZO, J. (2006). Los jóvenes y la felicidad. Capítol: La Educación familiar y escolar en un mundo en cambio. Madrid, PPC.

FLAQUER, L. (1993). Sociología de la educación. Capítol 2: La socialización en la familia: Teorías, modelos e interacciones. Barcelona, Barcanova. Temas Universitarios.

FLAQUER, L. (1999). La estrella menguante del padre. Capítol 4: ¿Hacia una sociedad sin padre? Barcelona, Ariel.

FLAQUER, L. (2000). Las políticas familiares en una perspectiva comparada. Barcelona, Fundación La Caixa.

GARRETA, J. (coord.), 2017. Familias y Escuelas. Discursos y prácticas sobre la participación en la escuela. España, Madrid: Pirámide.

GARRETA, J. (ed.) (2007). La relación familia-escuela. Lleida, Universitat de Lleida.

GARRETA, J. (2008). La participación de las familias en la escuela pública. Las Asociaciones de Padres y Madres de Alumnos. Madrid, CEAPA-CIDE.

GARRETA, J. (2009). Escuela y familias inmigradas: Relaciones complejas, a Revista Complutense de Educación, Vol. 20, Núm. 2, pp. 275-291
HAKIM, C. (2005). Modelos de familia en las sociedades modernas. Ideales y realidades. Madrid, CIS.

- GOLEMAN, D. (2013) Focus. Desenvolupar l'atenció per aconseguir l'excel·lència. Kairós
- QUITARD, R.M., Alabart, M.A., Garreta, J., Macià, M., y Tort, A.(2018). 9 ideas clave. La relación entre familia y escuela.
- HARRIS C.C. (1986). Familia y sociedad industrial. Barcelona.
- KERTZER, D. I. y BARBAGLI, M. comps. (2003). Historia de la familia europea. La vida familiar desde la Revolución hasta la 1ª Guerra Mundial, vol. 2. Barcelona, Paidós
- KERTZER, D. I. y BARBAGLI, M. comps. (2004). Historia de la familia europea. La vida familiar el s. XX. Vol. 3. Barcelona, Paidós
- MACIÀ, M. (2016). La comunicación familia-escuela: el uso de las TIC en los centros de primaria. *Revista electrónica interuniversitaria de formación del profesorado*, 2016, vol. 19, núm. 1, p. 73-83.
- MACIÀ, M. y Garreta, J. (2018). Accesibilidad y alfabetización digital: barreras para la integración de las TIC en la comunicación familia/escuela. *Revista de Investigación Educativa*, 36(1), 239-257.
DOI: <http://dx.doi.org/10.6018/rie.36.1.290111>
- MACIÀ, M. (2018). Aproximación teórica a la comunicación familia-escuela: Estrategias de mejora. *Ehquidad. International Welfare Policies and Social Work Journal*, 2018, núm. 10, p. 89-112.
- MACIÀ, M. & Garreta, J. (2019). Digital media for family-school communication? Parents' and teachers' beliefs. *Computers & Education*, 132, 44-62.
- MACIÀ, M. (2019). Principales canales para la comunicación familia-escuela: análisis de necesidades y propuestas de mejora. *Revista Complutense de Educación*, 2019, vol. 30, núm. 1, p. 147-165.
- MARTÍNEZ, A.; GAÑÍNDEZ, E. (2003) Familia y entorno. Implicación de la familia en la organización escolar, a: A. Villa i M. Álvarez (coord.), Proyecto de Calidad Integrado. Bilbao, Fundación Horreum Fundazioa.
- PÉREZ DE PABLOS, S. (2003). El papel de los padres en el éxito escolar de los hijos. Madrid: Aguilar.
- PÉREZ, R. M. (2004). Les relacions entre família i escola. Una anàlisi psicosocial. Lleida: Pagès. REHER, David (1996). La familia en España, pasado y presente. Madrid
- RODRIGO, M. y PALACIOS, J (1998). Familia y desarrollo humano. Madrid, Alianza.